

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

VLASTIVĚDA

4. ročník

**inovace a zkvalitnění výuky směřující k rozvoji čtenářské
a informační gramotnosti**

OPAKOVÁNÍ ČESKÝCH DĚJIN

Četba textu, pracovní list – test, vyhledávání informací v textu,
čeští panovníci a další významné osobnosti našich dějin
poznávání osobností na obrázcích

vl. znak: UM - ČaJS

TEXT – Opakování českých dějin

Cyril a Metoděj pocházeli z řecké Soluně. Bratři přišli roce 863 na žádost knížete Rostislava na Velkou Moravu. Aby všichni lidé rozuměli bohoslužbám, které dříve byly vedeny pouze v latině nebo řečtině, zavedli do bohoslužeb slovanský jazyk, pro který Cyril vytvořil vlastní písmo – hlaholici. Věhlas sv. Cyrila a Metoděje se šířil z jihovýchodní Evropy postupně do celé církve; o 12 století později je papež Jan Pavel II. prohlásil spolupatrony Evropy. Jejich svátek si připomínáme 5. července.

Svatý Václav se narodil kolem roku 907 ve Stochově jako syn pozdějšího knížete Vratislava I. (Přemyslovce) a Drahomíry. Jeho babičkou byla sv. Ludmila. Učil se slovanské písmo, později se naučil latinsky a řecky. Byl velmi vzdělaný a zbožný. Pod babiččiným vlivem se stal křesťanem. V r. 924 se kníže Václav ujal vlády nad českým územím a hledal podporu u německého panovníka Jindřicha I. Za tuto podporu však musel platit poplatek 500 hřiven stříbra a 120 volů (tehdy běžný poplatek za mír). Václavův bratr Boleslav s tím nesouhlasil a nechal Václava dne 28. září 929 zavraždit před kostelem ve Staré Boleslavi. Sv. Václav se stal symbolem české státnosti a patronem naší země. Svátek sv. Václava je od r. 1670 v celosvětovém církevním kalendáři, slaví se 28. září. Na Václavském náměstí v Praze stojí velká socha sv. Václava na koni.

Ve čtrnáctém století vládl v Čechách syn Jana Lucemburského a Elišky Přemyslovny Karel IV. Za jeho vlády rozkvetla Česká země do nebývalé krásy. Karel povolal do země slavné stavitele a nechal zbudovat katedrálu sv. Víta na Hradě, nový most přes Vltavu, založil novou část Prahy - Nové město pražské, hrad Karlštejn. Na podporu vzdělanosti v království založil Karel IV. v Praze univerzitu, první ve střední Evropě. Karel IV. se stal nejslavnějším českým panovníkem – bez válek a prolévání krve. Proto se mu dodnes říká Otec vlasti.

Ve středověku měla církev velký vliv a moc. Byla také velmi bohatá. Vysocí kněží žili v té době velmi rozmařile. Někteří prostí kněží je začali kárat. Chtěli, aby církev žila znovu v prostotě. Jedním z takových kněží byl i mistr (profesor) pražské univerzity, kněz Jan Hus, který kázal v Betlémské kapli. Byl velmi vzdělaný a statečný. Jan Hus se dostal s církví do velkých sporů. V té době se v německém městě Kostnice konal církevní sněm – koncil. Jan Hus tam byl pozván, aby tam své učení obhájil. Místo toho mu bylo nařízeno, aby své učení odvolal. To odmítl a byl koncilem odsouzen k smrti. Jako kacíř byl upálen na hranici. To se stalo 6. července 1415. Pro vzpomínku na mistra Jana Husa je v ČR 6. červenec státním svátkem.

Jan Žižka z Trocnova se narodil přibližně v roce 1370 zemanské rodině. V mládí byl zraněn a přišel o jedno oko. Byl ovlivněn učením mistra Jana Husa, jehož myšlenky hájil. Postavil se do čela husitského vojska. Stal se tvůrcem taktiky vozové hradby. V bitvě u hradu Rábí přišel o druhé oko. Avšak i jako slepý dokázal dále být vojevůdcem a úspěšně řídit bitvy na základě popisu krajiny a situace. Jan Žižka byl skvělý vojevůdce a přední představitel husitského hnutí. Byl ale také nelítostným ničitelem hradů a katolických klášterů.

Po skončení husitských válek byla v Čechách složitá náboženská situace, zůstaly zde dvě církve – katolická a kališnická. Česká šlechta si zvolila králem Jiřího z Poděbrad, který se snažil udržet mír mezi katolíky a kališníky. Jiří z Poděbrad chtěl také vytvořit mírový spolek evropských států, jeho myšlenka však nenašla potřebnou podporu.

Rudolf II. byl významný evropský panovník, který proslul nejen svými vladařskými schopnostmi, ale také podporou kultury a umění. Roku 1572 se Rudolf stal uherským králem a roku 1575 králem českým a římským. Z Vídně se přestěhoval do Prahy a naplno zde uskutečňoval své umělecké aktivity. Praha se díky Rudolfovi stala kulturním centrem evropského významu a k císařskému dvoru se sjížděli umělci, vědci, ale i podvodníci ze všech koutů světa. Rudolf toužil po elixíru života a chtěl, aby mu alchymisté vyrobili zlato. Císař se zajímal také o vědu, hlavně o astronomii, matematiku, fyziku a chemii.

Po bitvě na Bílé hoře opouštělo Čechy mnoho lidí z náboženských důvodů. Jedním z nich byl i Jan Amos Komenský, který byl jedním z největších českých myslitelů, filosofů a spisovatelů. Proslavil se jako učitel, je považován za zakladatele moderní pedagogiky. Říkalo se mu učitel národů. Napsal mnoho knih, mezi nejslavnější patří Orbis pictus (Svět v obrazech). J.A. Komenský se narodil 28. března 1592. Tento den je na jeho památku označován jako Mezinárodní den učitelů.

Jedinou vládnoucí ženou na českém trůně byla Marie Terezie. Byla to velmi obratná panovnice, která zavedla mnoho nových věcí. Modernizovala armádu, zavedla povinnou školní docházku, zrušila robotu a poddanství, také zavedla němčinu jako jediný jazyk, vydala nový trestní zákoník, na základě evidence obyvatel, domů a pozemků se začaly nově vybírat daně. Budovala nemocnice, kde se poprvé v historii očkovalo proti neštovicím. Pošty a obchody spojila sítí zpevněných silnic, zavedla papírové bankovky, aj. V reformách pokračoval i její syn Josef II. Jejich sídelním městem byla Vídeň.

PRACOVNÍ LIST

Při plnění úkolů v pracovním listu využívejte text “Opakování českých dějin”.

1. Doplňte do vět správné jméno

- a) Ve svých kázáních v Betlémské kapli napomínal pány i prostý lid, aby žili podle Božích přikázání. Nelíbilo se mu bohatnutí církve. Za své přesvědčení byl upálen v Kostnici (6.července 1415).
- b) Nejvýznamnější husitský vojevůdce byl
- c) a přišli do Velkomoravské říše, aby kázali lidem víru ve srozumitelném slovanském jazyce.
- d) Přemyslovec sv. byl vnukem sv. Ludmily. Je patronem České země, má sochu na významném pražském náměstí. Nechal ho zavraždit jeho bratr Boleslav.
- e) Habsburský císař si zvolil za své sídlo Prahu, kam pozval mnoho předních umělců a učenců své doby. Věřil, že alchymisté dokážou vyrobit zlato a elixír života.
- f) Po husitských válkách si česká šlechta zvolila za krále, který chtěl sjednotit Evropu a řešit spory mírovou cestou.
- g) „Učitel národů“ - chtěl změnit výuku ve školách. Kvůli svému náboženství se musel skrývat a odejít z Čech. Jeho nejznámější dílo se jmenuje.....
- h) Císařovna a její syn omezovali práva šlechty - omezení roboty, zrušení roboty, zrušení poddanství. Další významné události: zavedení povinné školní docházky, náboženská svoboda, zavedení němčiny jako jediného jazyka.
- ch) Otec vlasti založil univerzitu, nechal postavit most a známý hrad

2. V textu vyhledejte, jaké svátky se slaví (stačí napsat jméno osobností)

a) 28.září

b) 5.července

c) 28.března

d) 6.července

3. Přiřaďte osobnosti do správného sloupce

Cyril Metoděj sv.Václav Karel IV. Jan Žižka Jan Hus J.A.Komenský
Marie Terezie Rudolf II. Jiří z Poděbrad

Panovníci	Ostatní významné osobnosti

4. Spojte údaje, které spolu souvisí

Sv. Václav	sjednocení Evropy	Velká Morava
J.A.Komenský	hlaholice	Stará Boleslav
Jiří z Poděbrad	vražda	Videň
Cyril	učitel národů	Svět v obrazech (Orbis pictus)
Marie Terezie	povinná šk. docházka	husitský král

PRÁCE NA IT

Kdo je kdo?

Zkuste odhadnout, kdo je na obrázku. Co něm víte?

obr. 1

obr.2

obr. 3

obr.4

obr. 5

obr. 6

obr. 7

obr. 8

PRACOVNÍ LIST - řešení

Při plnění úkolů v pracovním listu využívejte text “Opakování českých dějin”

1. Doplňte do vět správné jméno

- a) Ve svých kázáních v Betlémské kapli [mistr Jan Hus](#) napomínal pány i prostý lid, aby žili podle Božích přikázání. Nelíbilo se mu bohatnutí církve. Za své přesvědčení byl upálen v Kostnici (6.července 1415).
- b) Nejvýznamnější husitský vojevůdce byl [Jan Žižka z Trocnova](#).
- c) [Cyril](#) a [Metoděj](#) přišli do Velkomoravské říše, aby kázali lidem víru ve srozumitelném slovanském jazyce.
- d) Přemyslovec sv. [Václav](#) byl vnukem sv. Ludmily. Je patronem České země, má sochu na významném pražském náměstí. Nechal ho zavraždit jeho bratr Boleslav.
- e) Habsburský císař [Rudolf II.](#), si zvolil za své sídlo Prahu, kam pozval mnoho předních umělců a učenců své doby. Věřil, že alchymisté dokážou vyrobit zlato a elixír života.
- f) Po husitských válkách si česká šlechta zvolila za krále [Jiřího z Poděbrad](#), který chtěl sjednotit Evropu a řešit spory mírovou cestou.
- g) „Učitel národů“ – [Jan Amos Komenský](#) chtěl změnit výuku ve školách. Kvůli svému náboženství se musel skrývat a odejít z Čech. Jeho nejznámější dílo se jmenuje [Orbis pictus](#) .
- h) Císařovna [Marie Terezie](#) a její syn [Josef II.](#) omezovali práva šlechty - omezení roboty, zrušení roboty, zrušení poddanství.
Další významné události: zavedení povinné školní docházky, náboženská svoboda, zavedení němčiny jako jediného jazyka.
- ch) Otec vlasti [Karel IV.](#) založil univerzitu, nechal postavit most a známý hrad [Karlštejn](#).

2. V textu vyhledejte jaké svátky se slaví (stačí napsat jméno osobností)

- a) 28.září - sv. Václav
- b) 5.července – Cyril a Metoděj
- c) 28.března – Jan Amos Komenský
- d) 6.července - mistr Jan Hus

3. Přiřaďte osobnosti do správného sloupce

Panovníci	Ostatní významné osobnosti
sv. Václav	Cyril
Karel IV.	Metoděj
Marie Terezie	Jan Žižka
Rudolf II.	Jan Hus
Jiří z Poděbrad	J.A.Komenský

4. Spojte údaje, které spolu souvisí

Kdo je kdo? - řešení

- 1) J.A.Komenský
- 2) Jan Žižka
- 3) Marie Terezie
- 4) sv.Václav
- 5) mistr Jan Hus
- 6) Karel IV.
- 7) Cyril a Metoděj
- 8) Jiří z Poděbrad

Použité zdroje

Prvouka 3,1.díl, AugustaP., vyd. ALTER 1994

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/c/ce/Johan_amos_comenius_1592-1671.jpg/225px-Johan_amos_comenius_1592-1671.jpg

http://m.denik.cz/taborsky_denik/c/u-sudomere-filmari-vytahovali-kone-z-blata-20130309.html

<http://www.panovnici.estranky.cz/img/picture/262/Marie-Terezie.jpg>

<http://www.gvp.cz/~janotova/Karel%20IV1.gif>

http://wien.czechcentres.cz/public/galleries/7/6399/_thbs_/100X100__jan-hus-1.jpg

[https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/d/d3/Wenceslaus_I_Duke_of_Bohemia_equestrian_statue_in_Prague_1.jpg/170px-](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/d/d3/Wenceslaus_I_Duke_of_Bohemia_equestrian_statue_in_Prague_1.jpg/170px-Wenceslaus_I_Duke_of_Bohemia_equestrian_statue_in_Prague_1.jpg)

[Wenceslaus_I_Duke_of_Bohemia_equestrian_statue_in_Prague_1.jpg](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/d/d3/Wenceslaus_I_Duke_of_Bohemia_equestrian_statue_in_Prague_1.jpg)

http://www.listar.cz/obr/sv_cm_chevet.jpg

<http://www.ucivo.wz.cz/panovnici/040.BMP>